



AUKŠČIAUSIOJI
AUDITO INSTITUCIJA
NAUDINGI • VERTINAMI • ATPAŽĪSTAMI

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

ILGALAIKIO DARBO IŠMOKŲ FONDO 2018 METŲ FINANSINIŲ IR BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIŲ TEISINGUMO BEI LĖŠŲ IR TURTO VALDYMO, NAUDOJIMO IR DISPONAVIMO JAIS TEISĖTUMO VERTINIMAS

2019 m. rugsėjo 30 d.

Nr. FA-4



Valstybės kontrolės – aukščiausiosios valstybinio audito institucijos – pagrindinė funkcija – prižiūrėti, ar teisėtai ir efektyviai valdomi ir naudojami valstybės finansai ir kitas turtas bei kaip vykdomas valstybės biudžetas. Aukščiausioji audito institucija, teikdama audito pastebėjimus ir rekomendacijas, siekia didinti viešojo sektoriaus efektyvumą ir jo kuriamą naudą visuomenei, o savo darbui keldama aukščiausius kokybės reikalavimus – būti pavyzdžiu visam viešajam sektoriui.

Auditą atliko: Vilmantė Krogertienė.

Valstybinio audito ataskaita pateikta: Lietuvos Respublikos Seimui, Lietuvos Respublikos Vyriausybei, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai.

TURINYS

ĮŽANGA	4
AUDITO REZULTATAI	6
1. FINANSINIŲ IR BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIAI VISAIŠ REIKŠMINGAIS ATŽVILGIAIS TEISINGI	6
2. BIUDŽETO VYKDYMO VERTINIMAS	6
2.1. Fondo administravimo išlaidos viršijo įstatymu patvirtintą limitą	6
2.2. Neigiamos palūkanos už fondo lėšų likutį sudarė 15,5 proc. administravimo išlaidų	7
PRIEDAI	8
Priedas. Audito apimtis ir metodai	8

ĮŽANGA

Audito tikslas ir apimtis

Vadovaudamiesi Valstybės kontrolės įstatymu¹ ir Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu², atlikome Ilgalaikio darbo išmokų fondo 2018 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų bei fondo lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo pasirinktose srityse auditą. Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus, tarptautinius audito standartus ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl fondo finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių pareiškama audito išvadoje. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti priede „Audito apimtis ir metodai“ (8, 9 psl.).

Ilgalaikio darbo išmokų fondo paskirtis

Ilgalaikio darbo išmokų fondas yra valstybės išteklių fondas, skirtas ilgą nepertraukiamo darbo stažą turinčių darbuotojų papildomoms finansinėms garantijoms užtikrinti. Lėšos iš fondo skiriamos įstatyme³ nustatyto dydžio išmokoms asmenims, kurių darbo santykiai pagal nutraukiamą darbo sutartį su Lietuvos Respublikos jurisdikcijoje esančiu darbdaviu atleidimo iš darbo dieną nepertraukiamai tęsiasi daugiau negu penkerius metus ir kuris iš darbo yra atleistas Darbo kodekso 57 str. nurodytu pagrindu.

Remiantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu⁴, šis fondas yra viešojo sektoriaus subjektas, kurį, įsigaliojus Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymui, nuo 2017-07-01 pavesta administruoti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai ir kitoms Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigoms. Fondo lėšos 2018 metais buvo naudojamos pagal Lietuvos Respublikos Seimo patvirtintą 2018 metų fondo lėšų sąmatą⁵.

Fondo finansinės ataskaitos sudaromos vadovaujantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu⁶ ir viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais, o fondo lėšų sąmatos vykdymo ataskaita sudaroma pagal Išteklių fondų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymo taisykles⁷.

Fondo metinių ataskaitų rinkinys ne vėliau kaip iki kitų metų spalio 1 d. teikiamas Vyriausybei, kuri, pritarusi ataskaitų rinkiniui, teikia jį Seimui ne vėliau kaip iki spalio 10 d. Valstybės

¹ Valstybės kontrolės įstatymas, 9 str. 3 d. 4 p.

² Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 30 str. 2 d. 4 p. ir 3 d., 32 str. 7 d.

³ Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymas, 9 ir 13 str.

⁴ 2 str. 19 d. ir 22 d. 6 p.

⁵ 2018 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 21 str.

⁶ 19 str. 1 ir 2 d., 21 str. 1 d.

⁷ Finansų ministro 2014-12-16 įsakymas Nr. 1K-461 „Dėl Išteklių fondų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymo taisyklių patvirtinimo“.

kontrolė ne vėliau kaip iki spalio 1 d. Vyriausybei ir ne vėliau kaip iki spalio 10 d. Seimui pateikia valstybinio audito išvadas ir audito ataskaitas dėl audituotų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių⁸.

⁸ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 30 str. 3 d., 32 str. 6 ir 7 d.

AUDITO REZULTATAI

1. FINANSINIŲ IR BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIAI VISAI REIKŠMINGAIS ATŽVILGIAIS YRA TEISINGI

1. Ilgalaikio darbo išmokų fondo 2018 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų iškraipymų nenustatėme, fondo parengtos ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais yra teisingos.

2. BIUDŽETO VYKDYMO VERTINIMAS

2.1. Fondo administravimo išlaidos viršijo įstatymu patvirtintą limitą

2. Ilgalaikio darbo išmokų fondo 2018 metų sąmatoje⁹ patvirtinta 258,0 tūkst. Eur fondo administravimo išlaidų, iš kurių 176,0 tūkst. Eur skirta Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai už įmokų į Ilgalaikio darbo išmokų fondą administravimą. Pažymime, kad įstatyme¹⁰ įtvirtinta 176,0 tūkst. Eur suma, kaip didžiausia kompensacija valdybai už įmokų surinkimą ir pervedimą į Ilgalaikio darbo išmokų fondą. Ilgalaikio darbo išmokų fondas, nesilaikydamas įstatymu nustatyto limito, Valstybinio socialinio draudimo fondui už įmokų administravimą pervedė 222,8 tūkst. Eurų, t. y. 46,8 tūkst. Eur daugiau. Į Valstybinio socialinio draudimo fondą 2018 metais pervesta 46,8 tūkst. Eur suma turi būti grąžinta į Ilgalaikio darbo išmokų fondo sąskaitą.
3. Atkreipiame dėmesį, kad mokesčių mokėtojai įmokas į Ilgalaikio darbo išmokų ir Valstybinio socialinio draudimo fondus deklaruoja vienoje deklaracijoje ir sumoka į Socialinio draudimo fondo sąskaitą, tačiau Ilgalaikio darbo išmokų fondo lėšų sąmata tvirtinama kartu su valstybės biudžetu. Be to, Socialinio draudimo fondo biudžetas formuojamas kaupimo principu, o Ilgalaikio darbo išmokų – pinigų. Siekiant suderinti Ilgalaikio darbo išmokų fondo ir jo administratoriaus veiklą reglamentuojančių teisės aktų nuostatų taikymą, reikia inicijuoti teisės aktų pakeitimus, kad šio fondo biudžetas būtų tvirtinamas kartu su Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetu, įsivertinant vienodų principų taikymą jų biudžetų formavimui. Rekomendacija dėl reikiamų teisės aktų pakeitimų inicijavimo pateikta Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai¹¹.

⁹ 2018 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 21 str.

¹⁰ Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2018 metų rodiklių patvirtinimo įstatymas, 3 str. 16 d.

¹¹ Valstybinio audito ataskaita „Valstybinio socialinio draudimo fondo 2018 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumo bei lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo vertinimas“.

2.2. Neigiamos palūkanos už fondo lėšų likutį sudarė 15,5 proc. administravimo išlaidų

4. Už ilgalaikio darbo išmokų fondo lėšas, laikomas Lietuvos banko Valstybės izdo sąskaitoje, 2018 metais buvo sumokėta 54,8 tūkst. Eur neigiamų palūkanų. Tai sudarė 15,5 proc. visų fondo administravimo išlaidų. Valstybės kontrolė savo pastabas, kad pasigendama sprendimų, kurie leistų sutaupyti valstybės biudžeto lėšų, mokamų už piniginių išteklių laikymą sąskaitose, teikė atlikusi 2016 metų nacionalinio finansinių ataskaitų rinkinio ir valstybės skolos duomenų ir jos valdymo auditą. Finansų ministerijai teiktų rekomendacijų – optimizuoti valstybės piniginių išteklių likučius bei lanksčiau taikyti įvairias lėšų investavimo strategijas – įgyvendinimo vis dar laukiama.

Valstybės kontrolierius

Arūnas Dulkys

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Ilgalaikio darbo išmokų fondo 2018 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių teisingumo bei lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo vertinimas“
priedas

Audito apimtis ir metodai

Audito tikslai:

- įvertinti Ilgalaikio darbo išmokų fondo 2018 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę;
- įvertinti Ilgalaikio darbo išmokų fondo 2018 metų lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą pasirinktose audituoti srityse.

Audituotos Ilgalaikio darbo išmokų fondo 2018 metų ataskaitos:

- finansinės būklės, veiklos rezultatų, pinigų srautų, grynojo turto pokyčių ataskaitos ir finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas, parengti pagal 2018-12-31 duomenis;
- lėšų sąmatos vykdymo 2018-12-31 ataskaita ir jos aiškinamasis raštas.

Auditas atliktas:

- pagal Valstybinio audito reikalavimus¹², tarptautinius audito standartus (TAS)¹³ ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus¹⁴;
- siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o pasirinktose audituoti srityse fondo lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir jais disponuojama teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito ir vidaus kontrolės apribojimų bei to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Pagrindiniai ataskaitų duomenys

2018 m. pradžios ir pabaigos turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likučiai:

2018 m. pradžioje turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likutis buvo iš viso 23 771,1 tūkst. Eur, pabaigoje – 70 189,8 tūkst. Eur.

2018 m. gautos įplaukos ir patirtos išlaidos:

Fondas gavo 52 352,5 tūkst. Eur įplaukų – darbdavių įmokų.

Fondas patyrė 6 866,0 tūkst. Eur išlaidų, iš jų:

- 6 512,3 tūkst. Eur – išmokos darbuotojams;
- 298,9 tūkst. Eur – fondo administravimo išlaidos;

¹² Valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 „Dėl Valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“.

¹³ Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleisti tarptautiniai audito standartai (Lietuvos auditorių rūmų išversti į lietuvių kalbą). Prieiga per internetą: <http://lar.lt/www/new/page.php?326>.

¹⁴ Finansinio audito (1000–1810 TAAIS) ir atitikties audito (4000 TAAIS) standartai. Prieiga per internetą: <http://www.vkontrole.lt/page.aspx?id=350>.

Pagrindiniai ataskaitų duomenys

- 54,8 tūkst. Eur – laikinai laisvų fondo lėšų investavimo išlaidos.
Lėšų likutis ataskaitinio laikotarpio pradžioje – 15 365,6 tūkst. Eur, pabaigoje – 60 852,1 tūkst. Eur.

Veikusios pavaldžios, kontroliuojamos ir (ar) konsoliduojamos įstaigos

Fondas neturi pavaldžių, kontroliuojamų ar konsoliduojamų įstaigų.

Audito apimties apribojimai

Audito apimtis nebuvo ribojama.

Vertintos sritys ir atliktos procedūros dėl 2018 metų Ilgalaikio darbo išmokų fondo ataskaitų rinkinių duomenų

Atlikus fondo veiklos, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos svarbiausios audito sritys

Socialinės įmokos, socialinės išmokos, gautinos sumos, pinigai ir įsipareigojimai. Sričių, kuriose egzistuoja reikšmingo iškraipymo rizika, nenustatyta.

Sritis, kuriose nustatytas kontrolės procedūrų efektyvumas (atliktas kontrolės testavimas)

Vidaus kontrolė nebuvo testuojama.

Sritis, kuriose atliktos pagrindinės audito procedūros (detalieji testai ir (ar) analitinės procedūros)

- Pajamų srityje atlikti detalieji testai. Siekiant gauti baigtumo, tikrumo, įvertinimo, atskleidimo tvirtinimus, patikrinta įplaukų duomenų atitiktis Valstybinio socialinio draudimo fondo teikiamiems duomenims.
- Sąnaudų srityje atlikti detalieji testai. Siekiant gauti baigtumo, įvertinimo, atskleidimo tvirtinimus, patikrinta Ilgalaikio darbo išmokų fondo administravimo išlaidų duomenų atitiktis Valstybinio socialinio draudimo fondo teikiamiems duomenims, įvertinta, ar fondo ataskaitose nurodytos išlaidos atitinka išmokėtas sumas.
- Patikrintas pinigų ir gautinų sumų bei įsipareigojimų buvimas, tikrumas, tinkamas įvertinimas ir atskleidimas.

Bendras ataskaitų rinkinio vertinimas

Įvertinta: taikomų apskaitos metodų tinkamumas ir apskaitinių įvertinimų bei susijusių vadovybės atskleidimų pagrįstumas; bendras finansinių ataskaitų pateikimas, struktūra ir turinys, įskaitant atskleidimus, ir tai, ar šiose ataskaitose pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai pateikti taip, kad atitiktų VSAFAS reikalavimus; bendras biudžeto vykdymo ataskaitų pateikimas, struktūra ir turinys, ir tai, ar šiose ataskaitose pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai pateikti taip, kad atitiktų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio pateikimo reikalavimus.

Vertintos sritys ir jose atliktos procedūros dėl Ilgalaikio darbo išmokų fondo lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais 2018 metais teisėtumo

Atlikus fondo veiklos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos svarbiausios audito sritys

Įplaukos ir išlaidos. Reikšmingos neatitikties rizikos nenustatyta.

Sritis, kuriose nustatytas kontrolės procedūrų efektyvumas (atliktas kontrolės testavimas)

Vidaus kontrolė nebuvo testuojama.

Sritis, kuriose atliktos pagrindinės audito procedūros (detalieji testai ir (ar) analitinės procedūros)

Išlaidų srityje vertinta, kaip laikomasi teisės aktų nuostatų dėl išmokų darbuotojams mokėjimo ir fondo administravimo išlaidų skaičiavimo.

Teisės aktai, kurių atitiktis vertinta

Įstatymai:

- Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymas, III, IV, V skyriai;
- 2018 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 21 str.

Vyriausybės nutarimas:

- 2017-07-05 Nr. 576 „Dėl Ilgalaikio darbo išmokų fondo nuostatų patvirtinimo“.

Įsakymai:

- Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2017-06-20 įsakymu Nr. V-315 patvirtintas Ilgalaikio darbo išmokų skyrimo ir mokėjimo darbo procedūrų tvarkos aprašas

NAUDINGI • VERTINAMI • ATPAŽŪSTAMI

